

Datum 3 februari 2023
Kenmerk 100579
Onderwerp cultuurhistorische waardering Raadhuis, Dorpstraat 33 te Heerjansdam

Aan Dorp, Stad en Land is gevraagd om de cultuurhistorische waarden te bepalen van het Raadhuis aan de Dorpstraat 33 te Heerjansdam. Bij die vraag is de waarderingsmethode beschikbaar gesteld die gemeente Zwijndrecht toepast bij het waarderen en selecteren van objecten om te bepalen of een aanwijzing tot gemeentelijk monument passend is.

Dorp, Stad en Land heeft onderzoek uitgevoerd. Gebruikte bronnen zijn onder meer:

- "Raadhuis te Heerjansdam." Bouw: Centraal weekblad voor het bouwwezen 1958 (13, 19), 483.
- "Raadhuis te Heerjansdam." Bouwkundig weekblad 1960 (78), 377-379.
- Korte, de, Marije. Raadhuizen. *Categoriaal onderzoek wederopbouw 1940-1965*. Zeist: Rijksdienst voor de Monumentenzorg, 2004.
- Mulder, Suzanne en Jeroen Schilt. *Jonge architecten in de Wederopbouw: 1940-1960*. Bussum: Uitgeverij THOTH, 1993.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van historisch beeldmateriaal. Dit is in een apart bestand bijgevoegd.

De locatie is bekeken vanaf de buitenkant:

(bron: streetsmart, januari 2023)

Diverse reeds aangewezen gemeentelijke monumenten zijn bekeken, zoals het kantoorgebouw van Stichting Bijzondere cursussen aan IJsselmeer 30.

Door twee adviseurs is de waarderingsmatrix ingevuld.

Het Raadhuis te Heerjansdam komt uit op een eindscore van **67 punten**.

De ondergrens van gemeentelijk monumenten is door de gemeente op 50 punten gelegd. Daaruit volgt dat het Raadhuis voldoende cultuurhistorische waarden heeft om de monumentenstatus te behouden.

Toelichting op de gegeven punten per criterium. Maximaal 5 punten per subcriterium:

1. Slecht
2. Matig
3. Redelijk
4. Goed
5. Zeer goed

I Cultuurhistorisch

- 5 punten vanwege de bijzondere, openbare functie van het Raadhuis; deze is voor de ontstaansgeschiedenis en het lokaal belang van waarde. Het vertegenwoordigt de naoorlogse groei. Het betreft het voormalig raadhuis van vóór de annexatie door Zwijndrecht.
- 4 punten voor de geografische positie; het gebouw benadrukt het niveauverschil tussen de rivierdijk en de achterliggende polder die historisch-geografisch/landschappelijk van belang is voor Heerjansdam. De weg vanuit de polder en de dorpsstraat komen op deze plek samen.
- 5 punten voor techniek/innovatie; typologisch gezien is het een interessant raadhuis, vanwege de complete transparantie van de langsgevel. Het is een zeer tekenend voorbeeld van de typologische ontwikkeling van raadhuisen na de oorlog, die symbool stond voor de laagdrempeligheid c.q. democratisering van het openbaar bestuur.

II Architectuur

- 5 punten voor de bouwstijl; het is een voorbeeld van vroeg-naoorlogs internationaal georiënteerd functionalisme in een enigszins sobere stijl.
- 5 punten voor oeuvre architect; het Raadhuis behoort tot een van de meest prominente werken van Leo de Jonge. Leo de Jonge is op nationaal niveau een belangrijk architect in de naoorlogse periode, bekend vanwege zijn bevoegdheid en sociaal maatschappelijke betrokkenheid in de volkswoningbouw.
- 4 punten voor detaillering; zorgvuldig vormgegeven detaillering.
- 4 punten voor esthetische kwaliteiten.

III Situatie en ensemble

- 3 punten voor stedenbouwkundige waarde; het voorplein versterkt de belangrijke functie van het gebouw. Daarnaast is het op een hoek gelegen. Op stedenbouwkundig vlak heeft het weinig relatie met de omgeving.
- 4 punten voor het ensemble; voor de relatie tussen tuinaanleg en voorplein met gebouw.
- 4 punten voor silhouet; vanwege de hoofdvorm, die vrij simpel doch krachtig is. Het platte dak is afwijkend van de bebouwing met kappen in de omgeving van de Dorpsstraat.

IV Gaafheid

- 3 punten voor omgeving; deze is niet veel gewijzigd. De straten waarlangs het Raadhuis is gelegen en het binnenwater in de polder zijn nog steeds aanwezig.
- 1 punt voor hoofdvorm; deze kan als matig gezien worden. De hoofdvorm is verstoord door de aanleg van de oprijlaan aan de voorzijde en door de uitbreiding aan de achterkant. Vrijwel de gehele achtergevel van het oorspronkelijke gebouw is niet meer zichtbaar, waardoor de

oorspronkelijke transparantie van het gebouw enorm wordt belemmerd. Stalen kozijnen zijn vervangen door aluminium. Het glasmozaïek is verdwenen.

- 3 punten voor technische staat; deze is niet geïnspecteerd, maar lijkt op het eerste gezicht in redelijke staat te zijn.
- 1 punt voor ensemble; de tuinaanleg en het open voorplein zijn verdwenen.
- 2 punten voor herkenbaarheid; functie als Raadhuis. Niet direct herkenbaar als raadhuis.

V Zeldzaamheid

- 5 punten voor situering; het betreft een unieke situering langs de dijk met wijds uitzicht over polder en water.
- 5 punten voor architectuur; uniek in de gemeente.
- 4 punten voor cultuurhistorie.

I Cultuurhistorisch					II Architectuur						III Situatie en ensemble						
	Cultureel Sociaal-econ. Bestuurlijk	Geografisch Landschappelijk	Techniek Innovatie	Subtotaal		Bouwstijl	Oeuvre architect	Bijzondere detaillering	Esthetische kwaliteiten	Subtotaal		Stedenbouw	Onderdeel ensemble	Silhouet	Subtotaal		
	5	4	5	14		5	5	4	4	18		3	4	4	11		

IV Gaafheid							V Zeldzaamheid					
	Omgeving	Hoofdvorm Architectuur	Technische staat	Ensemble (geheel)	Herkenbaarheid hist. functie	Subtotaal		Situering	Architectuur	Cultuurhistorisch	Subtotaal	
	3	1	3	1	2	10		5	5	4	14	

De adviseurs zijn uiteraard graag bereid om het advies nader toe te lichten.

Hoogachtend,
namens de adviseurs van Dorp, Stad en Land,

